

ний вісник НТУУ «КПІ». — Режим доступу: <http://economy.kpi.ua/uk/node/349>

3. Розпорядження КМУ «Про експорт електроенергії до Республіки Білорусь» від 27.05.2009 р. № 574-р [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/574-2009-%D1%80/conv>.

4. Розпорядження КМУ «Про експорт електроенергії до Республіки Молдова» від 21.07.2010 р. № 1507-р [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1507-2010-%D1%80/conv>.

5. Сайт Міністерства палива та енергетики — <http://mpe.kmu.gov.ua/>

**Жук О. І.,**

Технологічний інститут  
Східноукраїнського  
національного університету  
ім. Володимира Даля, Україна

#### **ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ЯК ЧИННИК КОНКУРЕНТО- СПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИ- ЕМСТВ ХІМІЧНОЇ ГАЛУЗІ**

Виділено основні чинники конкурентоспроможності підприємств хімічної галузі з урахуванням її особливостей. Розглянуто вплив інноваційної активності на результати діяльності хімічного підприємства.

**Olga Zhuk,**

Technological Institute of the  
East Ukraine national university  
by the name of Vladimir Dal,  
Ukraine

#### **INNOVATIVE ACTIVITY AS FACTOR OF COMPETITIVENESS OF ENTERPRISES OF CHEMICAL INDUSTRY**

It is explored basic factors of competitiveness of enterprises of chemical industry taking into account its features. Influence of innovative activity is considered on the results of activity of chemical enterprises.

Нестабільність зовнішнього середовища і загострення усіх форм конкурентної боротьби обумовлюють постійний пошук шляхів зміцнення позицій підприємств і галузей в економічному просторі і підвищення їхньої конкурентоспроможності.

Хімічна та нафтохімічна промисловість має суттєве значення для економіки України: її частка в структурі обсягу реалізованої продукції за сім місяців 2012 р. становить 7,4 %. Спостерігається стійке зростання експорту хімічної та нафтохімічної продукції (за виключенням кризового періоду), зокрема темп росту у 2011 р. становив 155 %. Водночас варто зауважити, що ціновий чинник домінує над зростанням показників у натуральному вимірі.

Метою даного дослідження є вивчення основних факторів конкурентоспроможності підприємств хімічної галузі з акцентуванням уваги на ролі і сучасному значенні інноваційного чинника.

Загальновідомо, що на конкурентоспроможність підприємств впливає багато чинників, причому їх склад і вагомість мають галузеву специфіку. Так, основними характеристиками хімічних виробництв є їхня масштабність, застаріле обладнання, залежність від імпортованої сировини та енергоресурсів. З урахуванням цього фактори впливу поділяють на зовнішні (державне регулювання економіки, товарні ринки і їхня кон'юнктура, протекціонізм країн-імпортерів, рівень цін на сировинно-енергетичні ресурси і тарифи) та внутрішні (технологічний рівень виробництва, інноваційно-інвестиційна діяльність, маркетингове та логістичне забезпечення, результативність господарської діяльності).

Не завжди, в силу різних причин і ситуацій, підприємства мають можливість впливати на весь спектр чинників конкурентоспроможності. Тому доцільно зосередитись на тих об'єктивних факторах, які за різних обставин (як зовнішніх, так і внутрішніх) будуть підтримувати стабільні конкурентні позиції підприємства й сприяти нарощуванню потенціалу конкурентоспроможності. Наші дослідження свідчать, що для підприємств хімічної галузі ключовим чинником, який визначає їх довгострокову конкурентоспроможність є їхня інноваційна активність.

За результатами раніше проведених досліджень впливу різних факторів на фінансово-економічні результати діяльності ПрАТ «Северодонецьке об'єднання АЗОТ» [1, 2] — великого вітчизняного виробника хімічної продукції — було підтверджено, що для підприємств азотної підгалузі основним чинником прибуткової діяльності залишається низький рівень витратного коефіцієнту по природному газу, а його досягнення знаходиться у прямій залежності від інноваційно-інвестиційної активності підприємства.

Динаміка капітальних інвестицій підприємства в останні роки свідчить, що їх найбільший рівень спостерігався у докризовий 2007 р. — 157,9 млн грн. Після триразового падіння інвестицій у 2009 р. цей показник поступово підвищувався, але його рівень у 2011 р. — 95,8 млн грн — не можна вважати достатнім для активної інноваційно-інвестиційної політики. Важливими напрямками інноваційної діяльності підприємства стали удосконалення схеми виробництва калієвої й натрієвої селітри, введення в експлуатацію установки по реагентній обробці води в цеху з виробництва аміаку, будівництво нової когенераційної установки, тобто основні інноваційні проекти були спрямовані на ресурсозбереження і генерацію власних, більш дешевих, енергоресурсів.

Зростання обсягу товарної продукції підприємства (2009 р. — 2187 млн грн, 2010 р. — 3278 млн грн, 2011 р. — 6240 млн грн) свідчить про поступове подолання наслідків глибокої фінансово-економічної кризи на підприємстві і у галузі в цілому, і нинішню достатньо сприятливу ситуацію варто використати для кардинального оновлення техніко-технологічного рівня діючих виробництв і забезпечення міцного фундаменту майбутньої конкурентоспроможності вітчизняних хімічних підприємств.

### *Література*

1. Жук О. І. Статистична оцінка впливу інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств на результати виробництва. / О. І. Жук / Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції: «Стратегія інноваційного розвитку економіки: бізнес, наука, освіта» / НТУ «ХП». — Харків, 2011. — С. 102—104.

2. Жук О. І. Підприємства хімічної промисловості: фактори впливу на фінансовий результат / О. І. Жук / Материали VIII Международной конференции «Стратегия качества в промышленности и образовании» (8—15 июня 2012 г., Болгария, Варна). — Т. III. — С. 281—283.

**Костик О. О.,**

аспірант,  
Львівський національний  
університет ім. І. Франка,  
Україна

**Kostyk Oresta,**

Postgraduate,  
Ivan Franco National University  
of Lviv, Ukraine

### **КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТО- СПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА**

### **CONCEPTUAL MODEL OF ENTERPRISE COMPETITIVENESS**

Охарактеризовано концептуальну модель управління конкурентоспроможністю підприємства. Визначено та проаналізовано основні положення цієї моделі.

In the report the author describes a conceptual model of enterprise competitiveness. In the report the author describes a conceptual model of enterprise competitiveness. Also defines and analyzes the main provisions of the model.

Глобалізація ринку, розвиток технологій, інтеграція господарюючих суб'єктів створюють нові умови конкурентної боротьби в сучасному світі. У сформованих умовах зростає необхідність застосування нових підходів і методів управління конкуренто-